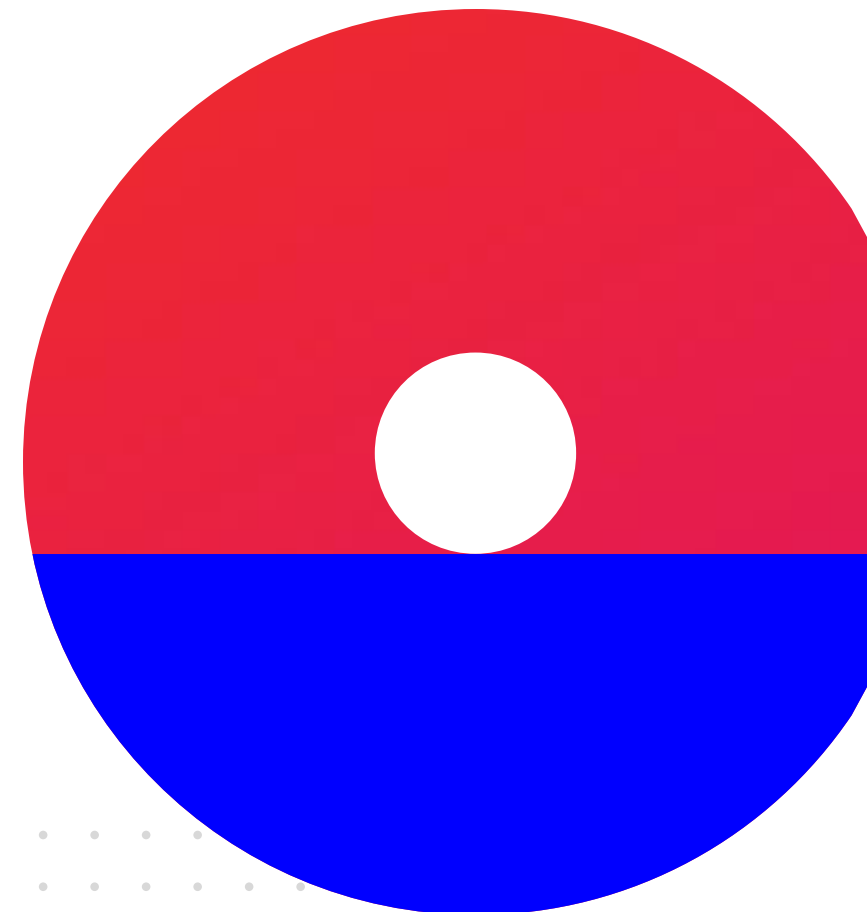
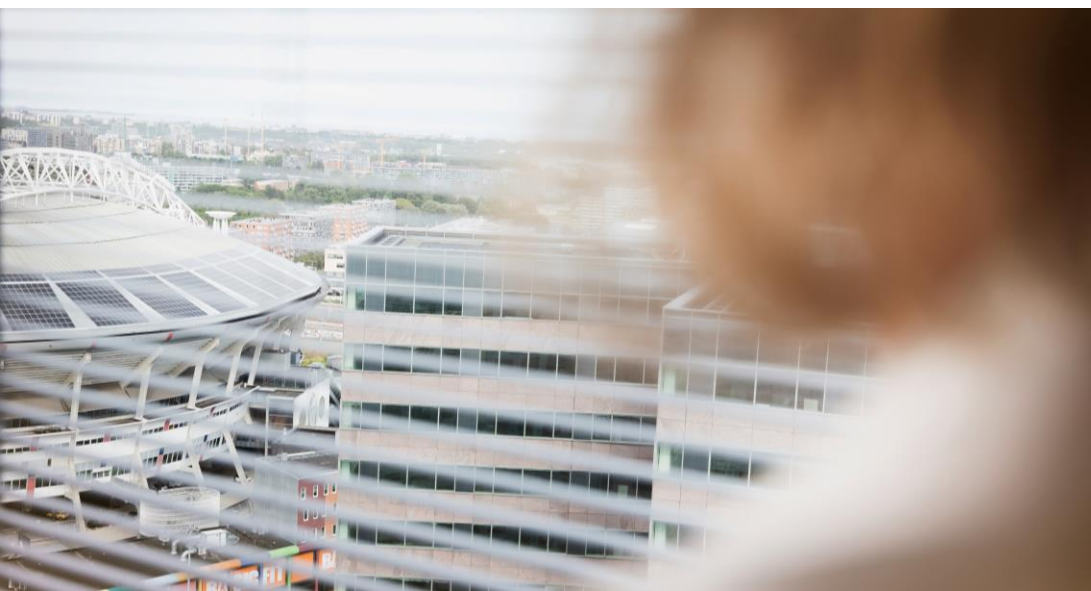

Haalbaarheidstoets 2023

Bedrijfstakpensioenfonds Waterbouw

16 juni 2023

Caroline Bosch
Marc Stougie
Floor Halkes

Sprenkels & Verschuren B.V. (handelend onder de naam Sprenkels) is statutair gevestigd te Amsterdam en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 34262763. Op onze werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing; deze zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel en worden op verzoek kosteloos toegezonden. Iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat in een betreffend geval onder onze beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitgekeerd.

© 2023 Sprenkels. Eigendomsrecht en vertrouwelijk. Uitsluitend voor gebruik door Sprenkels en klanten van Sprenkels.

Inhoud

1. Samenvatting
2. Toelichting
3. Achtergrondinformatie

1. Samenvatting

Samenvatting

	Haalbaarheidstoets 2023	Haalbaarheidstoets 2022	Vastgestelde grenzen
Mediaan	99,7% ✓	103,1% ✓	Min. 90%
5 ^e percentiel	78,5%	75,4%	-
Relatieve afwijking	21,2% ✓	26,9% ✓	Max. 35%

- Het verwachte pensioenresultaat is gedurende 2022 afgenomen, belangrijke oorzaak van deze daling is de hoge uniforme prijsinflatie in 2022. De relatieve afwijking is afgenomen.
 - In de HBT wordt het verwachte pensioen op basis van het fondsbeleid vergeleken met het verwachte pensioen dat jaarlijks meestijgt met de uniforme prijsinflatie (vanaf 2015).
 - Het fonds heeft per 1 januari 2023 een toeslag van 5,6% toegekend aan alle deelnemers.
 - De prijsinflatie over de referentieperiode is gelijk aan 11,4%. Dit zorgt voor een extra toeslagachterstand van ruim 6% ten opzichte van de prijsinflatie waarmee rekening moet worden gehouden in de HBT 2023. Dit zorgt voor een daling in het pensioenresultaat ten opzichte van vorig jaar.
- Net als vorig jaar vallen de uitkomsten van de haalbaarheidstoets binnen de vastgestelde grenzen.

2. Toelichting

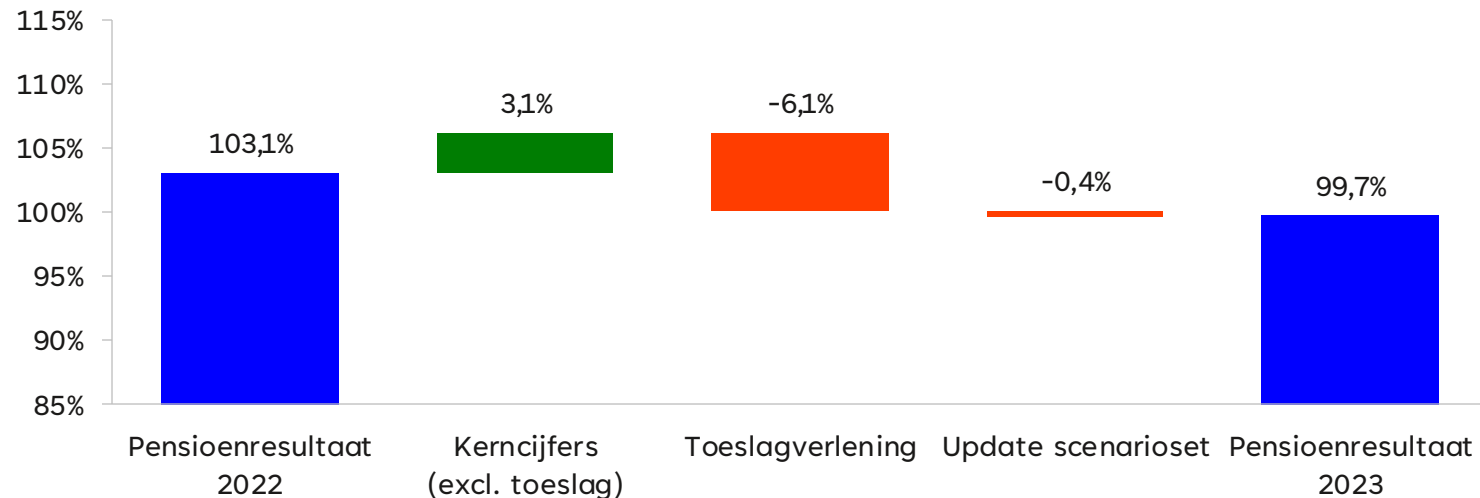

Verschillen uitgangspunten t.o.v. vorig jaar

	Haalbaarheidstoets 2023	Haalbaarheidstoets 2022
Actuele dekkinggraad	138,5%	125,0%
Beleidsdekkinggraad	136,4%	117,5%
Vereiste dekkinggraad (strategisch)	120,9%	120,3%
Scenarioset DNB	Q1 2023	Q1 2022
Toeslagachterstand actieven	9,4%	11,3%
Toeslagachterstand inactieven	6,8%	8,7%
Minimale premie	17,2% (in 2023 eenmalig 16,2%)	17,2%

Op de volgende pagina wordt de ontwikkeling van het pensioenresultaat weergegeven als gevolg van de gewijzigde uitgangspunten.

Ontwikkeling pensioenresultaat

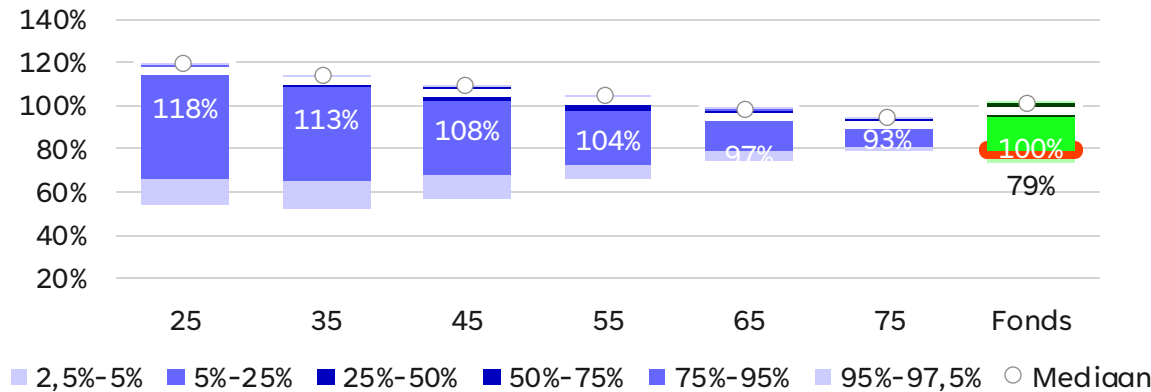

Toelichting resultaten

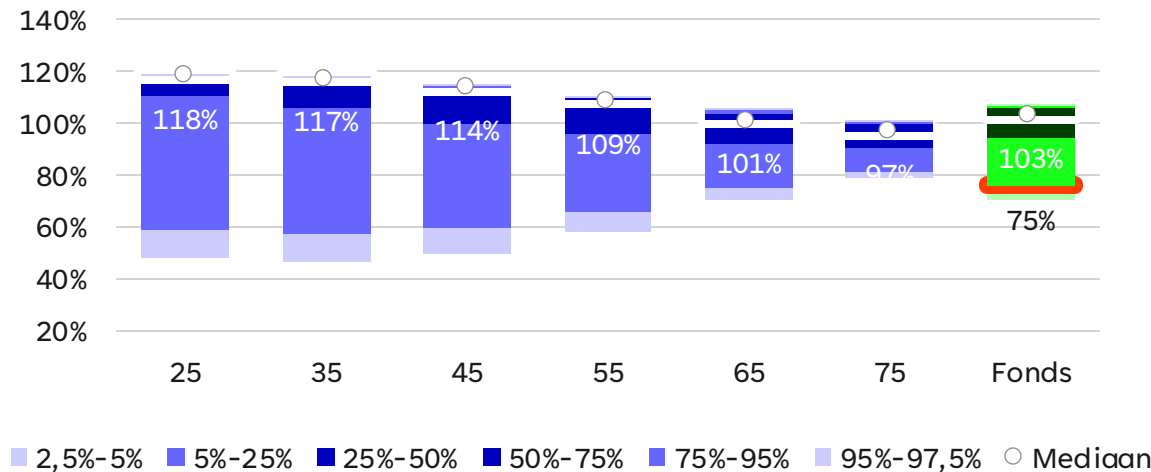
- Het verwachte pensioenresultaat in de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gedaald ten opzichte van vorig jaar.
- De actualisering van de kerncijfers heeft een verhogend effect op het verwachte pensioenresultaat van 3,1%-punt. Dit komt met name door de toename van de dekkingsgraad van het fonds.
- De hoge uniforme prijsinflatie van 2022 veroorzaakt een daling van het pensioenresultaat in de stap ‘Toeslagverlening’. Omdat de verleende indexatie per 1 januari 2023 van 5,6% (3,75% per 1 januari 2023 en 1,8% per 1 juli 2022) achter blijft bij de uniforme prijsinflatie in de referentieperiode van circa 12%, daalt het pensioenresultaat met 6,1%-punt.
- De wijziging van de nieuwe DNB scenarioset heeft een licht verlagend effect op het pensioenresultaat van 0,4%-punt.
- De uitkomsten per leeftijdscohort staan vermeld op de volgende pagina.

Pensioenresultaat per leeftijdscohort

Pensioenresultaat 2023

Pensioenresultaat 2022

Ten opzichte van de uitkomsten van de HBT 2022 dalen de uitkomsten voor (bijna) alle leeftijdscohorten. De impact voor de jongere deelnemers is kleiner, door het kleinere effect van de toeslagachterstand op het totale pensioenresultaat.

Daarnaast is de spreiding rondom de pensioenresultaten afgenomen, wat met name het gevolg is van de hogere startdekkingsgraad.

Ondanks de hogere startdekkingsgraad, is het veroorzaakte verlies t.o.v. de hoge uniforme prijsinflatie in 2022 vrijwel niet in te halen voor alle deelnemers, rekening houdend met de uitgangspunten van deze HBT.

Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het huidige FTK de hele toekomst van kracht zal zijn.

Het pensioenresultaat kan hoger zijn dan 100% door:

1. Toeslagverlening op basis van loonindex i.p.v. prijsindex;
2. Deflatie-scenario's.

Conclusie en vervolgstappen

Conclusie

	Haalbaarheidstoets 2023	Vastgestelde grenzen
Mediaan	99,7% ✓	Min. 90%
5 ^e percentiel	78,5%	-
Relatieve afwijking	21,2% ✓	Max. 35%

De resultaten uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets 2023 overschrijden de vastgestelde grenzen niet.

Vervolgstappen

- Bespreking van de haalbaarheidstoets in de volgende bestuursvergadering.
- Na vaststelling van het bestuur dienen de vragenlijst en de uitkomsten te worden gerapporteerd aan DNB.
- De resultaten van de haalbaarheidstoets dienen uiterlijk op 30 juni 2023 bij DNB ingediend te worden.

3. Achtergrondinformatie

Uitgangspunten beleidskader

Financiële positie 31 december 2022	Beleidsdekkingsgraad (BDG): 136,4%; Actuele dekkingsgraad (DG): 138,5%; Vereiste dekkingsgraad (VDG): 120,9%.
Regeling	Middelloonregeling: <ul style="list-style-type: none"> • Beoogde opbouw ouderdomspensioen: 0,94% per jaar; • Partnerpensioen: 70% van het ouderdomspensioen.
Toeslagbeleid	Toekomstbestendige toeslagverlening conform nFTK: Voorwaardelijk loonindex voor alle deelnemers met een maximum van 5%. Per 1 januari 2023 bedraagt de cumulatieve toeslagachterstand: <ul style="list-style-type: none"> • Actieve deelnemers: 9,4% • Inactieve deelnemers: 6,8%
Premiebeleid	De feitelijke premie is gelijk gesteld aan de gedempte kostendeckende premie op basis van verwacht rendement met een (eenmalig) minimum van 16,2% (vanaf 2024: 17,2%), plus 3% voor de Spaarpensioenregeling. Er is door de sociale partners geen maximale premie vastgesteld.
Beleggingsbeleid	50% vastrentende waarden, 40% zakelijke waarden, 10% niet-beursgenoteerd vastgoed (voor mapping), renteafdekking dynamisch.
Kortingsbeleid en uitsmeren resultaat	Korte termijn korten (beleidsdekkingsgraad 5 jaar onder minimaal vereiste dekkingsgraad) uitsmeren over de 10 daaropvolgende jaren. Lange termijn korten conform nFTK uitgesmeerd over de maximale termijn.
Spaarpensioenregeling	De inkoop heeft een gering effect op het pensioenresultaat van de deelnemers.

Scenarioset en parameters 2023

- De scenarioset voor de haalbaarheidstoets 2023 verschilt van de scenarioset die gebruikt is voor de haalbaarheidstoets 2022.
 - In de scenarioset 2023 is het startpunt van de rente fors hoger dan in de scenarioset van 2022. Hetzelfde geldt voor de hoogte van de inflatie. Dit heeft een verlagend effect op het verwacht pensioenresultaat in het mediaan scenario in 2023.
 - Voor verdere informatie inzake de verschillen in de scenarioset verwijzen wij naar de volgende pagina's.
- De belangrijkste gevolgen van de nieuwe scenarioset zijn:
 - Bij een gemiddeld pensioenfonds zal het pensioenresultaat in het mediaan-scenario naar verwachting afnemen, omdat het startpunt van de rente hoger is dan vorig jaar. Hierdoor is de rentestijging over de gehele periode lager dan vorig jaar, wat een daling in het mediaan pensioenresultaat als gevolg heeft. Daartegenover staat een hoger rendement op aandelen dan vorig jaar, maar ook een hogere inflatie op de korte termijn. Het pensioenresultaat in het mediaan-scenario daalt derhalve per saldo.
 - De verwachte pensioenuitkeringen, die opgenomen moeten worden in het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en het Nationaal Pensioenregister veranderen. De pensioenuitkeringen in zowel het mediaan als het slechtweerscenario nemen af ten opzichte van de in 2022 uitgevoerde berekeningen. Afhankelijk van de wijze waarop uw fonds heeft gecommuniceerd over deze pensioenen, zal hier in de communicatie aandacht aan besteed moeten worden
- De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een advies uitgebracht over de DNB-scenarioset die gebruikt dient te worden bij invaren. In deze haalbaarheidstoets is, conform voorschriften, geen rekening gehouden met deze nieuwe scenarioset.

Economische scenario's

Toelichting

- De haalbaarheidstoets heeft als rapportagedatum 1 januari 2023.
- De haalbaarheidstoets bevat een stochastische prognose over 60 jaar.
- De doorrekening wordt uitgevoerd op basis van een uniforme scenarioset van 10.000 scenario's, welke elk kwartaal ter beschikking wordt gesteld door DNB. Deze haalbaarheidstoets is gebaseerd op de scenarioset Q1 2023.
- De scenarioset bevat scenario's voor rente, aandelen en prijsinflatie.
- Onderstaande tabel toont een samenvatting van de belangrijkste karakteristieken van de scenarioset.

Economische uitgangspunten HBT			
	In jaar 10	In jaar 30	In jaar 60
Mediaan 20-jaars rente	3,2%	1,9%	1,5%
Mediaan aandelenrendement	7,5%	6,1%	5,7%
Mediaan prijsinflatie	2,4%	2,0%	1,9%

Vergelijking scenarioset vorig jaar

- In de scenarioset Q1 2023 stijgt de rente minder hard in de eerste 10 jaar dan afgelopen jaar. Daarnaast neemt de rente na de eerste 10 jaar af in de scenarioset Q1 2023.
- Het aandelenrendement en de inflatie zijn in de eerste 30 jaar hoger in de scenarioset Q1 2023 dan vorig jaar. Op de lange termijn is het niveau in lijn met vorig jaar.
- De spreiding van rente, aandelenrendementen en inflatie zijn vergelijkbaar met de spreiding van Q1 2022.
- Op de volgende slide zijn de scenariosets Q1 2022 en Q1 2023 grafisch vergeleken.

Uniforme scenarioset Q1 2023

Rente

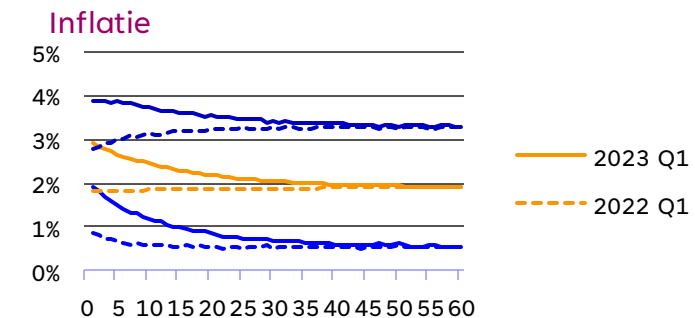
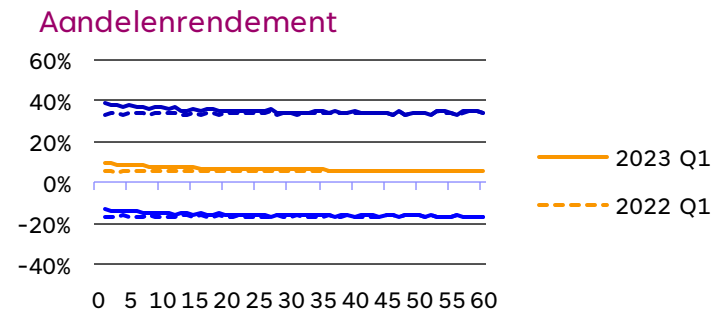
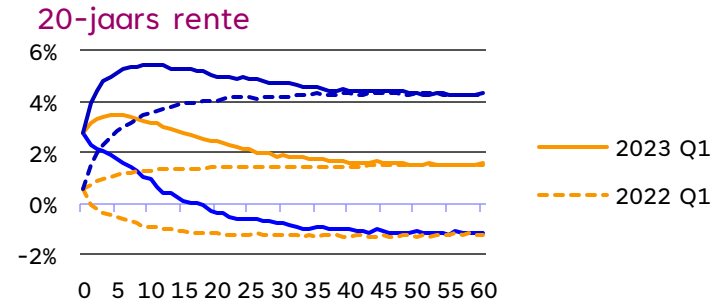
- Het gemiddelde rentescenario volgt niet de forwards van de rentetermijnstructuur ultimo 2022 (zoals bijvoorbeeld is voorgeschreven voor het herstelplan), maar groeit toe naar circa 1,6% (20-jaars rente).

Aandelenrendement

- Het gemiddelde aandelenrendement daalt van initieel 9,4% naar 5,7% over 60 jaar (rekenkundig).
- 90% van de scenario's kent een aandelenrendement tussen ongeveer -20% en 40% .

Inflatie

- De gemiddelde inflatie daalt van initieel 2,9% naar 1,9% in ongeveer 40 jaar, waarna dit gemiddelde constant blijft.
- De spreiding ligt grofweg tussen de 0,5% en 4,0%.

Haalbaarheidstoets (algemeen)

- Pensioenfondsen dienen jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.
- Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt vanuit de feitelijke financiële positie van het fonds beoordeeld in hoeverre (nog) wordt voldaan aan de normering die het fonds gekozen heeft bij de laatste aanvangshaalbaarheidstoets. Het betreft hier:
 - de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau én
 - de maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario t.o.v. het verwachte pensioenresultaat.
- Jaarlijks wordt gemonitord in hoeverre deze uitkomsten nog steeds aansluiten bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Indien grenzen overschreden worden dan zal het bestuur hierover in overleg moeten treden met de sociale partners (wettelijk vereist), om te bezien of maatregelen genomen dienen te worden.

Haalbaarheidstoets (algemeen)

- De uitkomsten van het pensioenresultaat zijn berekend op 1 januari 2023, maar dienen te worden gerelateerd aan de startdatum van het FTK, zijnde 1 januari 2015.
- De gemiste toeslagen vanaf 1 januari 2015 tot heden dienen daarom meegenomen te worden in de noemer van het pensioenresultaat.
- Om het pensioenresultaat te kunnen berekenen, dienen fondsen fictieve aanspraken bij te houden. Dit betreffen de aanspraken die een deelnemer opgebouwd zou kunnen hebben, indien:
 - De aanspraken jaarlijks volledig zijn verhoogd met de prijsinflatie én
 - Er geen verlaging van het opbouwpercentage en/of pensioenaanspraken is geweest
- Doordat in de noemer van het pensioenresultaat rekening gehouden moet worden met een volledige toeslagverlening vanaf 1 januari 2015 tot heden, bedraagt het pensioenresultaat bij aanvang minder dan 100%.

Het pensioenresultaat wordt als volgt gedefinieerd:

$$\frac{\text{Som verwachte uitkeringen conform fondsbeleid}}{\text{Som verwachte uitkeringen zonder (opbouw)korting en volledig prijs-geïndexeerd}}$$

Technische details haalbaarheidstoets

Schattingsmethodiek prijsgeïndexeerde aanspraken per 1 januari 2023

- In de noemer van het pensioenresultaat dient uitgegaan te worden van fictieve pensioenaanspraken per 1 januari 2023. Dit betreffen de aanspraken die een deelnemer opgebouwd zou kunnen hebben, indien:
 - de aanspraken jaarlijks volledig zijn verhoogd met de prijsinflatie én
 - er geen verlaging van het opbouwpercentage en pensioenaanspraken is geweest
- Momenteel worden deze fictieve aanspraken niet door uw administrateur bijgehouden. Derhalve hebben wij deze fictieve pensioenaanspraken voor de actieve en inactieve deelnemers op een pragmatische wijze geschat:

Actieve deelnemers

- De opgebouwde pensioenaanspraken worden verminderd met:
 - 8x de verwachte opbouw vóór boekjaar 2023 én
 - de toeslagverlening/korting voor de actieven over de afgelopen 8 boekjaren
- Hieruit volgen de geschatte pensioenaanspraken per 1 januari 2015. Deze aanspraken worden vervolgens vermeerderd met 8 jaar volledige pensioenopbouw en 8 jaar prijsinflatie.

Inactieve deelnemers

- Er wordt verondersteld dat de status (slaper, ingegaan) per 1 januari 2015 gelijk is aan de status per 1 januari 2023.
- De pensioenaanspraken per 1 januari 2023 worden vervolgens gecorrigeerd voor het verschil tussen de verleende toeslag/korting en de daadwerkelijke prijsinflatie over de boekjaren 2015 tot en met 2022.

Technische details haalbaarheidstoets

Pensioenresultaat

- Het pensioenresultaat wordt bepaald per geboortegroep van het deelnemersbestand.
- Het pensioenresultaat op fondsniveau is gelijk aan het gewogen gemiddelde van de pensioenresultaten van de geboortegroepen. Er wordt gewogen naar het aantal personen in een geboortegroep.

Overige aannames

- In het pensioenresultaat worden de op de berekeningsdatum aanwezige personen betrokken.
- Ten behoeve van een realistische bestandsontwikkeling is nieuwe instroom meegenomen. Conform DNB voorschrift is deze nieuwe instroom niet meegenomen in de berekening van het pensioenresultaat.
- Er is (conform vorig jaar) rekening gehouden met ontslagkansen en leeftijdsafhankelijke carrièrestijgingen.

Kwantitatieve risicohouding

- Met de aanvangshaalbaarheidstoets heeft het bestuur de kwantitatieve risicohouding bepaald.
- De volgende risicohouding (lange termijn) is door het bestuur vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

criterium	Grens
Mediaan pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkinggraad (ondergrens 2)	90%
Mediaan pensioenresultaat vanuit vereiste dekkinggraad (ondergrens 1)	95%
Afwijking mediaan t.o.v. slechtweerscenario vanuit feitelijke DG	35%

- Tevens heeft het bestuur voor de korte termijn risicohouding een bandbreedte voor de vereiste dekkinggraad vastgesteld:

	Ondergrens	Bovengrens	VDG eind 2022
Vereiste dekkinggraad	120,7%	128,7%	120,9%

- De vereiste dekkinggraad van het fonds mag conform de ABTN niet lager zijn dan 120,7% en niet hoger zijn dan 128,7%.
- De vereiste dekkinggraad bedroeg 120,9% ultimo 2022. De vereiste dekkinggraad ligt derhalve binnen de vastgestelde bandbreedte van het bestuur.

Sprenkels

Actuariaat

Communicatie

Employee benefits

Investment

Legal

Riskmanagement

Transitie- en projectmanagement

